

Liisa Leppävirta

18.2.2020

VN/10445/2019

VN/10445/2019-OM-19

Valtiovarainministeriölle

Lausuntopyyntö 10.1.2020 /VN/10445/2019 VM135:00/2019

Oikeusministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Valtiovarainministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa liittyen hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Esityksessä ehdotetaan Senaatti-kiinteistöjen kiinteistövarallisuuden keskittämistä kahteen liikelaitosorganisaatioon, joista toinen olisi Senaatti-kiinteistöt ja toinen uusi tytärliikelaitoksena toimiva Puolustuskiinteistöt. Säädetäväksi ehdotetaan uusi liikelaitoskohtainen erityislaki Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä. Lisäksi muutettavaksi ehdotetaan yleislakina toimivaa liikelaitoslakia ja eräitä muita lakeja.

Lakiehdotus Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä

Lakiehdotuksen 1 §:ssä säädettäisiin liikelaitosten hallinnollisesta asemasta ja liikelaitosten ohjaustoimivallasta, joka Senaatti-konsernin osalta kuuluu valtiovarainministeriölle ja Puolustuskiinteistöjen osalta puolustusministeriölle sen tuottaessa lain 2 §:ssä säädettyjä palveluja Puolustusvoimille ja sen määrittelemille kumppaneille. Pykälän perusteluissa viitataan perustuslakivaliokunnan lausuntoon PeVL 1/2016 vp, joka on annettu Metsähallitusta koskevan lain säätämisen yhteydessä. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa todetaan, että *”perustuslaista ei johdu estettä sille, että samaan valtion toimielimeen kohdistuu eri ministeriöiden ohjausta ja valvontaa. Sen sijaan perustuslain ministeriöitä koskevaan sääntelyyn liittyy perustuslakivaliokunnan mielestä väistämättä vaatimus siitä, että ministeriöiden toimielimiin kohdistamista ohjaus- ja valvontatoimista säädetään siten, ettei toimivallan rajoista vallitse epäselvyyttä tai tulkinnanvaraisuutta.”* Lakiehdotuksen 1 §:n perusteluissa on todettu, että Puolustuskiinteistöjen osalta ohjaus olisi organisoitu siten, että Puolustusvoimien laissa määriteltyihin tehtäviin liittyvissä asioissa puolustusministeriöllä olisi ohjauksen valmistelussa vastuu. Muissa asioissa ohjausta valmisteltaisiin yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa. Perusteluissa todetaan lisäksi, että ohjaus ja sen valmistelu tulisi toteuttaa ministeriöiden kesken koordinoidusti siten, että ohjattavalle Senaatti-konsernille muodostuu selkeä kuva ohjauksesta ja sen tavoitteista. Perusteluissa todetaan lisäksi vielä, että ohjauksen konkreettinen osoittaminen Senaatti-konsernille tapahtuisi kootusti valtiovarainministeriöstä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläesplanadi 10
00023 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 67730
Internat. +358 9 160 67730

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi

Liisa Leppävirta

18.2.2020

VN/10445/2019

VN/10445/2019-OM-19

Lakiehdotuksen 1 §:n perustelut eivät vaikuta olevan täysin linjassa pykälätekstin kanssa. Pykälätekstin perusteella saa kuvan siitä, että ohjaustoimivalta on selvästi jaettu ministeriöiden kesken. Perusteluissa taas ilmaistaan asia hieman eri tavalla puhuttaessa ”ohjauksen valmistelusta” ja sen konkreettisesta osoittamisesta. Oikeusministeriö kiinnittääkin huomiota perustuslakivaliokunnan yllä mainittuun lausuntoon, jossa edellytetään sitä, ettei ohjaukseen ja valvontaan liittyvistä toimivallan rajoista vallitse epäselvyyttä tai tulkinnanvaraisuutta.

Lakiehdotuksen 4 §:ssä säädettäisiin eduskunnan ohjaustoimivallasta siltä osin kuin se poikkeaa liikelaitoslain 6 §:ssä säädetyistä eduskunnan ohjaustoimivallasta. Pykäläteksti ja säännökohtaiset perustelut eivät täsmää toisiinsa. Perustelujen mukaan pykälän 2 momentissa säädettäisiin liikelaitoslain 6 §:n 1 momentin 2-4 kohdissa säädettyjen valtuuksien ja suostumusten päättämisestä Senaatti-konsernin tasolla. Vaikuttaisi kuitenkin siltä, että ko. asiasta säädetään ennemminkin pykälän 1 momentissa. Perusteluissa viitatus liikelaitoslain 6 §:ää on ehdotettu muutettavaksi samassa hallituksen esityksessä, jolloin perusteluissa olisi asianmukaista viitata *ehdotetun* liikelaitoslain 6 §:ään.

Lakiehdotuksen 6 §:n säännökohtaisissa perusteluissa vaikuttaisi olevan päällekkäisyyttä 1 ja 2 momentin perustelujen osalta.

Lakiehdotuksen 9 §:ssä säädettäisiin eräistä Senaatti-konsernia koskevista säännöksistä. Pykälä ja säännökohtaiset perustelut eivät vastaa toisiaan. Pykälä on otsikoitu eri tavalla perusteluissa ja pykäläluonnoksessa. Pykäläluonnoksen 3 momentissa säädettäisiin Senaatti-konsernin tiedonhallinnassa mahdollisuudesta turvallisuusluokitella toimintaansa liittyviä asiakirjoja. Luonnoksen perusteella ei voi päätellä, onko kyseisen momentin osalta unohtuneet perustelut vai onko momentti jäänyt pykäläluonnokseen epähuomiossa. Oikeusministeriö huomauttaa, että turvallisuusluokiteltavista asiakirjoista säädetään tiedonhallintalain (906/2019) 18 §:ssä. Tiedonhallintalakia sovelletaan sen soveltamisalan mukaan valtion liikelaitoksiin. Puolustuskiinteistöt määritellään lakiehdotuksen 1 §:ssä tytärliikelaitokseksi. Tulkinnallista hankaluutta voi aiheutua esimerkiksi tämän kysymyksen osalta luotaessa liikelaitosten osalta uudet tytärliikelaitoksen ja Senaatti-konsernin käsitteet. Asiaa voisi selkeyttää esimerkiksi määrittelemällä em. käsitteet liikelaitoksia koskevassa yleislaissa.

Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Hallituksen esityksen jaksossa, joka käsittelee suhdetta perustuslakiin ja säätämisjärjestystä, on tuotu esiin suhdetta perustuslakiin hyvin tiiviisti. Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä annettavaksi ehdotetun lain osalta säännökohtaisissa perusteluissa on ehdotetun 1 §:n osalta tuotu esiin perustuslakivaliokunnan käytäntöä liittyen liikelaitosta koskevaan ohjaustoimivaltaan. Hallituksen esityksen laatimisohejiden mukaisesti säätämisjärjestysperusteluissa on asianmukaista viitata hallituksen esityksessä oleviin muihin perustuslain kannalta merkityksellisiin jaksoihin.

Esitys- tai lakitekniisiä huomioita

Esityksen 3. jakso on otsikoitu ensimmäiselle otsikkotasolle. Onko tarkoitus kuitenkin ollut sisällyttää kilpailuneutraaliteettia koskeva jakso osaksi nykytilan kuvausta?

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläesplanadi 10
00023 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 67730
Internat. +358 9 160 67730

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi

Liisa Leppävirta

18.2.2020

VN/10445/2019

VN/10445/2019-OM-19

Senaattikiinteistöjä ja Puolustuskiinteistöjä koskevan lakiehdotuksen 1 §:n 3 momentissa viitataan valtion liikelaitoksista annettuun lakiin (1062/2010). Samaan lakiin viitataan säädöksessä useamman kerran välillä sen virallisella nimikkeellä ja välillä kutsumanimikkeellä ”liikelaitoslaki”. Lakiehdotuksen 1 §:n 3 momenttiin tulisi viitatessa liikelaitoslakiin ensimmäistä kertaa lisätä maininta ”jäljempänä *liikelaitoslaki*”, jonka jälkeen säädöksessä voidaan viitata lakiin sen edellä mainitulla kutsumanimellä. Lakiehdotuksen 2 §:ssä on lisäksi turhaan mainittu toistamiseen liikelaitoslain säädösnumero.

Ehdotuksen perustelujen kieliasuun ja oikeakielisyyteen tulisi vielä kiinnittää huomiota.

Osastopäällikkö

Johanna Suurpää

EU-erityisasiantuntija

Liisa Leppävirta

Liitteet

Jakelu Valtiovarainministeriö

Tiedoksi

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläesplanadi 10
00023 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 67730
Internat. +358 9 160 67730

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi